

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
THE DEVELOPMENT OF THE OVERALL ACHIEVEMENT INDICATORS OF THE
ADMINISTRATION OF THE BASIC EDUCATIONAL INSTITUTES UNDER THE LOCAL
GOVERNMENTS

อรสา แก้วสารเถี¹ สมบัติ คชสิทธิ์² อรสา จรูญธรรม³
Orasa Kaewsaratee¹ Sombat Kajasit² Orasa Jaruntham³

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 1, 2 และ 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 490 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีหรือความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การตรวจสอบความสอดคล้องความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index = GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of fit index = AGFI) และค่าดัชนีรากกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root mean squared = RMR) ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบหลักทั้ง 7 มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบหลักด้านงานบริหารทั่วไป มีความสำคัญมากที่สุด และมีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบรวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 100 และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อนำมาพิจารณาความกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบของตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมจากค่าสถิติต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ การทดสอบไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้และเมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ .90 คือดัชนี GFI, AGFI, NFI, IF, CFI และดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า .05 คือ ดัชนี RMR และ RMSEA ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ดัชนี CMIN/df มีค่าเท่ากับ 1.17 ซึ่งเข้าใกล้ 1 สรุปได้ว่า โมเดลองค์ประกอบของตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้รวม การบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

² รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

³ รองศาสตราจารย์ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน)

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop the overall achievement indicators of the administration of the basic educational institutes under the local governments and 2) to check the correspondence between the overall achievement indicators model of the administration of the basic educational institutes under the local governments as developed by the researcher and the observatory data. The 490 respondents in this study included the administrators of the basic educational institutes under the local governments in the provincial regions 1, 2 and 3 in the academic year 2012 (2555). The data and information were analyzed by the Confirmatory Factor Analysis in order to verify the theoretical validity, as well as the correspondence of the overall achievement indicators model of the administration of the basic educational institutes under the local governments. The correspondence between the overall achievement indicators model and the observatory data was approved through statistical devices including the Chi-Square, the Goodness of Fit Index (GFI), the Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) as well as The Root Mean Squared (RMR).

The research results indicated that the seven components of the overall achievement indicators of the administration of the basic educational institutes under the local governments possessed a positive value at the statistical significant level of 0.05. The principal component of general administration was ranked the highest level of importance and varied to the component of the administration of the basic educational institutes at 100 percent. The results from the Confirmatory Factor Analysis of the overall achievement indicators of the administration of the basic educational institutes under the local governments indicated no correspondence according to the Chi-Square Test at a significant level of 0.05. However, both groups of indicators defined at the level of 0.90 or over (GFI, AGFI, IF and CHI) and the ones defined at the level of less than 0.05 (RMR and RMSEA) were acceptable at the criterion level. The CMIN/df indicator of 1.17, which was close to 1, indicated that there was a correspondence between the overall achievement indicators model of the administration of the basic educational institutes under the local governments developed by the researcher and the observatory data.

Keywords: Indicators, Administration of the Basic Educational, Institutes Under the Local Governments

บทนำ

พ.ศ. 2542 ได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับแรก วงการศึกษาไทยเปลี่ยนแปลงสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรมทางการศึกษา คุณภาพคนต้องพัฒนาให้สูงขึ้นเป็นลำดับทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน บุคคลต้องมีคุณภาพ (วิจิตร ศรีสอาน. 2543) ในระดับนานาชาติ ได้นำความรู้และภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นมาเป็นเครื่องมือสำคัญในยุคสังคมแห่งความรู้ (Knowledge-Based-Society) ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกได้

ทบทวนการจัดการศึกษาเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการ โดยนำองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการบริหารความคิดสร้างสรรค์ (Creative Organization) และการบริหารเชิงคุณภาพตลอดทั้งองค์กร (Total Quality Management) (Marquardt , Michael J., 1996)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตราที่ 29 จัดการศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ.2545-2559) ภายใต้วิสัยทัศน์ “จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น”

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษา พบว่า เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดในเชิงทฤษฎีขององค์กรขนาดใหญ่ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเห็นได้จากการศึกษาของ นลินรัตน์ รักษ์สกุล และคณะ (2548) พบว่า ปัญหาและสาเหตุในการดำเนินงานของโรงเรียนเกิดจากความไม่พร้อมในด้านการบริหารจัดการบุคลากร งบประมาณ ด้านหลักสูตร ผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ผลการดำเนินงานขาดคุณภาพและมาตรฐาน ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน การดำเนินงานของโรงเรียนที่จะเป็นองค์กรที่ดีมีมาตรฐาน แนวทางในการพัฒนาต้องมีตัวบ่งชี้ที่มีลักษณะชัดเจน จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จจากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นมีความพร้อมในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องจากตัวบ่งชี้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา กิจกรรมโครงการและเป็นแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(นลินรัตน์ รักษ์สกุล และคณะ, 2548)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้ความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(โรงเรียนเทศบาล)กระทรวงมหาดไทยกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 1, 2, และ 3 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน116 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนเทศบาล) กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 1, 2, และ 3จำนวน 490 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นจากเครื่องมือที่มีผู้ศึกษามาก่อน ภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือสำหรับ

ผู้บริหารและครู ประกอบด้วย 1) เครื่องมือสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกตัวบ่งชี้ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นคำถามแบบปลายเปิด โดยผู้ทรงคุณวุฒิสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพิจารณาในองค์ประกอบใดบ้างจำนวน 1 ฉบับ และแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) เกี่ยวกับระดับความสำคัญของตัวบ่งชี้ที่รวมความเหมาะสมสำหรับการวัดความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบหลักทั้ง 7 ด้าน จำนวน 1 ฉบับ 2) เครื่องมือสำหรับผู้บริหารและครู แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) เกี่ยวกับความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบหลักทั้ง 7 ด้าน จำนวน 1 ฉบับ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2538).

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ระยะ จาก 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 1, 2, และ 3

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีหรือความสอดคล้องของโมเดลการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การตรวจสอบความสอดคล้องความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index = GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of fit index = AGFI) และค่าดัชนีรากกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root mean squared = RMR)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัย พบว่าองค์ประกอบตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบหลักทั้ง 7 มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบหลักด้านงานบริหารทั่วไป มีความสำคัญมากที่สุด (Factor Loading = .93) และมีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบรวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 100 รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบด้านงานงบประมาณ (Factor Loading = .79) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบรวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 91 องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Factor Loading = .75) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบรวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 81 องค์ประกอบด้านบุคคล (Factor Loading = .71) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบรวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 73 องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน (Factor Loading = .70) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบรวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 71 องค์ประกอบด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (Factor Loading = .69) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบรวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 68 และ องค์ประกอบด้านงานวิชาการ

(Factor Loading = .60) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบรวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 52 เมื่อพิจารณาแยกส่วนเพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบจากตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบสามารถพิจารณาในรูปโมเดลย่อยได้ 7 โมเดล ดังนี้

1.1 โมเดลองค์ประกอบงานวิชาการ พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบย่อยทั้งสองมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบย่อยที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญมากที่สุด (Factor Loading = 1.00) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานวิชาการ ร้อยละ 100 และองค์ประกอบย่อยที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความสำคัญรองลงมา (Factor Loading = .95) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานวิชาการ ร้อยละ 91

1.2 โมเดลองค์ประกอบงานงบประมาณ พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบย่อยทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบย่อยที่ 2 การตรวจสอบรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงานมีความสำคัญมากที่สุด (Factor Loading = 1.00) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานงบประมาณ ร้อยละ 100 รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบย่อยที่ 4 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ (Factor Loading = .93) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานงบประมาณ ร้อยละ 87 องค์ประกอบย่อยที่ 3 การบริหารการเงินและการบัญชี (Factor Loading = .89) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานงบประมาณ ร้อยละ 79 และ องค์ประกอบย่อยที่ 1 การจัดทำ จัดสรร และเสนอขอ งบประมาณ (Factor Loading = .83) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานงบประมาณ ร้อยละ 69

1.3 โมเดลองค์ประกอบงานบุคคล พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบย่อยทั้งสองมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบย่อยที่ 2 การพัฒนาบุคลากร มีความสำคัญมากที่สุด (Factor Loading = 1.00) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานบุคคล ร้อยละ 100 และองค์ประกอบย่อยที่ 1 การวางแผนอัตราากำลัง มีความสำคัญรองลงมา (Factor Loading = .84) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานบุคคล ร้อยละ 71

1.4 โมเดลองค์ประกอบงานบริหารทั่วไป พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบย่อยทั้งสองมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบย่อยที่ 2 ความสัมพันธ์ชุมชนมีความสำคัญมากที่สุด (Factor Loading = 1.00) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานบริหารทั่วไป ร้อยละ 100 และ องค์ประกอบย่อยที่ 1 อาคารสถานที่ มีความสำคัญรองลงมา (Factor Loading = .95) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบงานบริหารทั่วไป ร้อยละ 90

1.5 โมเดลองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบย่อยทั้งสามมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบย่อยที่ 2 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญมากที่สุด (Factor Loading = 1.00) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 100 รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบย่อยที่ 3 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ มีความสำคัญรองลงมา (Factor Loading = .95) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 90 และ องค์ประกอบย่อยที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Factor Loading = .86) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 74

1.6 โมเดลองค์ประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบย่อยทั้งสองมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบย่อยที่ 2 กิจกรรมนักเรียนมีความสำคัญมากที่สุด (Factor Loading = 1.00) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน ร้อยละ 100 และองค์ประกอบย่อยที่ 1 กิจกรรมแนะแนว/ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญรองลงมา (Factor Loading = .82) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ร้อยละ 68

1.7 โมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบย่อยทั้งสองมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบย่อยที่ 2 คุณลักษณะของผู้เรียนด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญมากที่สุด (Factor Loading = 1.00) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ร้อยละ 100 และองค์ประกอบย่อยที่ 1 คุณลักษณะของผู้เรียนด้านการประหยัดและออมมีความสำคัญรองลงมา (Factor Loading = .98) มีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ร้อยละ 97

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อนำมาพิจารณาความกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบของตัวบ่งชี้รวม ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมจากค่าสถิติต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ พบว่า การทดสอบไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ .90 พบว่า ดัชนีทุกตัวได้แก่ GFI, AGFI, NFI, IF, CFI ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า .05 พบว่า ดัชนี RMR และ RMSEA ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ดัชนี CMIN/df มีค่าเท่ากับ 1.17 ซึ่งเข้าใกล้ 1 จึงสรุปได้ว่า โมเดลองค์ประกอบของตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จในการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า โมเดลตัวบ่งชี้รวมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ มีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบหลักความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 องค์ประกอบ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ซึ่งมีทั้งส่วนที่แตกต่างและส่วนที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของ Marquardt (1996) กล่าวคือ ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ Marquardt ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบหลักด้านการเรียนรู้ใน องค์กร 2) องค์ประกอบหลักด้านองค์กร 3) องค์ประกอบหลักด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจบุคคล 4) องค์ประกอบหลักด้านการจัดการความรู้ และ 5) องค์ประกอบหลักด้านเทคโนโลยี โดยส่วนที่แตกต่างกันคือ โมเดลตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 1, 2, และ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านงานวิชาการ 2) องค์ประกอบด้านงานงบประมาณ 3) องค์ประกอบด้านงานบุคคล 4) องค์ประกอบด้านงานบริหารทั่วไป 5) องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน 6) องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 7) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบหลักด้านที่ 1 – 4 ก็คือองค์ประกอบหลักด้านองค์กรของ Marquardt นั้นเอง และองค์ประกอบหลักด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจบุคคลกับองค์ประกอบหลักด้านเทคโนโลยี ก็แปรเปลี่ยนไปอยู่ในองค์ประกอบ

หลักที่ 5-7 ดังนั้นสาระสำคัญขององค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบของ Marquardt ยังอยู่ครบถ้วนเพียงแต่ย้ายที่อยู่ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่น นอกจากนี้ จากการวิจัยในครั้งนี้ 7 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย 122 ตัวบ่งชี้ ได้จากการสังเคราะห์ทฤษฎี งานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรที่บ่งชี้ความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ถ้าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นมีการปฏิบัติหรือดำเนินการใดๆ โดยอาศัยองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวทฤษฎี

ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าน้ำหนักเรียงจากมากไปหาน้อย คือ องค์ประกอบหลักด้านงานบริหารทั่วไป มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ .93 รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบด้านงานงบประมาณมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .79 องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .75 องค์ประกอบด้านบุคคลมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .71 องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ.70 องค์ประกอบด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .69 และ องค์ประกอบด้านงานวิชาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .60 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านงานบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นงานด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา นับว่าเป็นงานที่ส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ประกอบกับภาระงานด้านการจัดการความรู้ก็เป็นงานที่จัดให้อยู่ในกลุ่มงานบริหารทั่วไป จึงเป็นไปได้ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับองค์ประกอบหลักนี้สูงสุด และจากองค์ประกอบหลักหรือตัวบ่งชี้รวมที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดจากมากไปหาน้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 กองการศึกษา ที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงมหาดไทยควรส่งเสริมสนับสนุนในการกำหนดให้หน่วยบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 1, 2, และ 3 ไปใช้กับสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นอื่น

1.2 กองการศึกษา ที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกระทรวงมหาดไทยควรนำตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการที่ดี และสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมถึงสิ่งเอื้ออำนวยต่าง ๆ ในแนวทางที่จะส่งเสริมสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดให้มีความเข้มแข็ง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 จากผลการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จในการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ องค์ประกอบย่อย 17 องค์ประกอบ และ 112 ตัวบ่งชี้ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.2 จากผลวิจัยที่องค์ประกอบหลักด้านงานบริหารทั่วไปควรสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมเพื่อการยอมรับ

2.3 จากผลวิจัยที่องค์ประกอบด้านงานงบประมาณ ควรกำหนดให้มีการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ มีการวางแผนการบริหารงานการเงิน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความ

จำเป็นของสถานศึกษา ใช้วัสดุครุภัณฑ์อย่างประหยัด คัดค้าน คัดค้าน และผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความสามารถบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.4 จากผลวิจัยที่องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและชุมชนส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2.5 จากผลวิจัยที่องค์ประกอบด้านบุคคล ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในคณะครูและบุคลากรที่มีความต้องการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าและทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

2.6 จากผลวิจัยที่องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน ควรสนับสนุนครูให้สามารถ ผลิต จัดหาสื่อ เทคโนโลยี กระตุ้นให้มีการพัฒนาการศึกษาหาความรู้ในการผลิตสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา ส่งเสริมวิธีที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมกับหลักสูตรและศักยภาพของผู้เรียน มีแผนการสอนอย่างชัดเจน โดยการบูรณาการในการจัดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

2.7 จากผลวิจัยที่องค์ประกอบด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถพึ่งพาตนเอง พัฒนาผู้เรียนให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นผู้มีความจิตอาสาบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีพที่เหมาะสมตามอัตภาพใช้ทรัพย์สินส่วนตัวและส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.8 จากผลวิจัยที่องค์ประกอบด้านงานวิชาการควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีเนื้อหาสาระตามความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของผู้เรียน โครงการอบรมครูเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2.9 ควรจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติของรูปแบบการพัฒนาสู่ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการก้าวสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยเพื่อเผยแพร่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จในการบริหารของสถานศึกษาอื่น ๆ ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรต่อยอดการวิจัยในครั้งนี้ โดยการศึกษาเชิงลึกเฉพาะการจัดการความรู้สู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3. ควรได้มีการศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นอื่น ๆ

4. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาความสำเร็จในการบริหารของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานในสถานศึกษาโดยศึกษารายกรณีของสถานศึกษาแต่ละประเภท เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา หรือสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้กับผู้วิจัย รวมถึงเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย ที่ช่วยประสานงานให้ความสะดวกแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ช่วยเหลือข้าพเจ้าในการทำบทความวิจัย และขอบคุณครอบครัวและเพื่อนๆ ที่ให้กำลังใจในการทำวิจัยตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2538). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL) สถิติวิเคราะห์สำหรับ
การวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นลินรัตน์ รัชสกุล และคณะ. (2548). การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2543). เครือข่ายการเรียนรู้กับการศึกษาตลอดชีวิต. วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 27 (4).
- Marquardt , Michael J. 1996. Building the Learning Organization. New York : McGraw – Hill.